

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων

Εξεταζόμενο Μάθημα: **Ιστορία Προσανατολισμού, Ανθρωπιστικών Σπουδών**

Ημερομηνία: **22 Ιουνίου 2021**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

A1.

α. Σελίδα 140/1: «Τον Ιούλιο του 1914...ή να αποκτήσουν γεωργικό κλήρο».

β. Σελίδα 140: «Το Νοέμβριο του 1919... πριν την υπογραφή της συνθήκης».

γ. Σελίδα 96: «Η Συνθήκη των Σεβρών... από την πραγματικότητα» και σελίδα 144: «Τον Ιούλιο του 1920...της περιοχής στην Ελλάδα.»

A2.

α. Σωστό

β. Σωστό

γ. Σωστό

δ. Λάθος

ε. Λάθος

B1. Σελίδα 50-51: «Το Νοέμβριο του 1920 η φιλοσυμμαχική...και τις βαρύτερες συνέπειές της.»

B2.

α. Σελίδα 46: «Οι διαφορές του αγροτικού προβλήματος...με κοινωνικό και ταξικό περιεχόμενο.»

β. Σελίδα 46-47: «Στην διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου...σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος.»

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α. Από το σχολικό βιβλίο για τους «όρους» της Σύμβασης της Λοζάνης σελίδα 149-150: «Στις 24 Ιουλίου 1923 υπογράφηκε η Συνθήκη ειρήνης...από τη Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής» και για το «χαρακτήρα» της Σύμβασης της Λοζάνης σελίδα 150-151: «Η συμφωνία αυτή για την ανταλλαγή...κάποιων επίμαχων περιοχών».

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Α:**

- Επιβεβαίωση υποχρεωτικού χαρακτήρα ανταλλαγής με γνώμονα το θρήσκευμα και αποτέλεσμα τουρκόφωνοι και ελληνορθόδοξοι και ελληνόφωνοι μουσουλμάνοι να μετακινηθούν σε χώρες με αλλότρια ήθη και γλώσσα για αυτούς.
- Πρόβλεψη σχεδίου ανταλλαγής 586.000 μουσουλμάνων με 1.300.000 χριστιανούς ορθόδοξους

- Η δήλωση Βενιζέλου σε επιτροπή προσφύγων το 1919 επιβεβαιώνει πως η Συνθήκη της Λοζάνης ήταν συμφωνία που στόχευε στην απέλαση μουσουλμανικού πληθυσμού από την Ελλάδα ως αντίβαρο στην εκδίωξη των Ελλήνων από την Τουρκία κατά τον πρώτο (1914) και δεύτερο (1922) διωγμό. Αυτό το στοιχείο, προφανώς, εξηγεί και την αναδρομική ισχύ της ανταλλαγής για όλες τις μετακινήσεις που έγιναν από τη μέρα που κηρύχθηκε ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος (18 Οκτωβρίου 1912)

β. Από το σχολικό βιβλίο σελίδα 151: «Η πραγματικότητα, όμως, όπως...εσωτερική μεταρρύθμιση και ανάπτυξη».

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Β:**

- Ο Βενιζέλος αποδεχόταν την ιδέα ανταλλαγής πληθυσμών – εθελοντικής με Τουρκία (1914), με Βουλγαρία Νειγύ (1919) και υποχρεωτικής με Τουρκία (1923) για να αποσοβήσει τα χειρότερα για την ελληνική πλευρά, δηλαδή το ενδεχόμενο μονομερούς εκδίωξης – εξόντωσης ελληνικού στοιχείου
- Μάλιστα πριν την υπογραφή της Σύμβασης, από το φθινόπωρο του 1922, καταγράφεται ότι η Ελλάδα πρωτίστως είχε ανάγκη μια ασυμφωνία υποχρεωτικής ανταλλαγής. Κατά πλειονότητα οι ελληνικοί πληθυσμοί είχαν ήδη εκδιωχθεί - εγκαταλείψει τα εδάφη της Τουρκίας, η οποία απέκλειε την παλιννόστησή τους. Στον αντίποδα, στην Ελλάδα παρέμεναν πάνω από 500.000 Τούρκοι, που χωρίς συμφωνία υποχρεωτικής ανταλλαγής δε θα ήταν δυνατό να απομακρυνθούν, προκειμένου οι ακίνητες περιουσίες τους να αξιοποιηθούν προς αποκατάσταση μεγάλου τμήματος Ελλήνων προσφύγων από την Τουρκία, όπως και έγινε τελικά.

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Γ:**

Ο Βενιζέλος προνοεί με το τηλεγράφημά του στον ειδικό απεσταλμένο της Κ.Τ.Ε. να αιτηθεί αρωγή για τους πρόσφυγες, με δεδομένη τη δήλωση του υπουργού της Τουρκίας να μην ανεχθεί παρουσία Ελλήνων σε τουρκικό έδαφος και να προτείνει υποχρεωτική ανταλλαγή. Άρα, ήδη από το 1922 ο Βενιζέλος, στο πλαίσιο της διορατικότητάς του, είχε προβλέψει τι θα επακολουθήσει μετά τη μικρασιατική τραγωδία. Σύμφωνα με την πηγή, λοιπόν, το θέμα της ανταλλαγής φαίνεται ως προσυμφωνημένο μεταξύ Ελλάδας – Τουρκίας – Κ.Τ.Ε.

ΘΕΜΑ Δ1

α. Από το σχολικό βιβλίο σελίδα 42-43 (ως εισαγωγή): « Στον ελληνικό χώρο...ιδιαιτερο πρόβλημα» (κύριο θέμα): « Αργότερα όμως η διεύρυνση ... της μεγάλης ιδιοκτησίας».

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Α:**

- Στις νεοαποκτηθείσες περιοχές της Θεσσαλίας – Άρτας την περίοδο 1881-1895 ανέκυψε το πρόβλημα των τσιφλικιών, ενώ μέχρι τότε, κατά πάγια τακτική, η ελληνική πολιτεία αντιμαχόταν σθεναρά κάθε απόπειρα συγκρότησης μεγάλης γαιοκτησίας.

β. Από το σχολικό βιβλίο σελίδα 42/43: « Τα τσιφλίκια της Θεσσαλίας αγοράστηκαν από...ιδιοκτήτες μεγάλων εκτάσεων» και σελίδα 81: « Στα εδάφη της Θεσσαλίας...τους μεγαλογαιοκτήμονες».

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Α:**

- Αλλαγή στην κρατική πολιτική διαφαίνεται με την κυβέρνηση Τρικούπη, που ευνοεί την τσιφλικοποίηση της Θεσσαλίας, γιατί τώρα κάτοχοι μεγάλης έγγειας ιδιοκτησίας είναι Έλληνες χρηματιστές ομογενείς.
- Σελίδα 81: « Οι δηλιγιαννικοί...βελτίωση θέσης τους».

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Β:**

- Σε αντίθεση προς την τρικουπική οικονομική πολιτική, ο Δεληγιάννης στόχευε να καταθέσει νομοσχέδιο για χορήγηση γης στους κολίγους και στη σύσταση ταμείων αγροτικής πίστης, για να ρυθμίσει τη σχέση τσιφλικάδων - αγροτών, αλλά τα σχέδια αυτά ναυάγησαν.

Από το **ΚΕΙΜΕΝΟ Γ:**

- Με νόμο (9-7-1899) η συντηρητική κυβέρνηση Θεοτόκη παρέχει στους γαιοκτήμονες ένα νομικό εργαλείο για την έξωση «δυστροπούντων» κολίγων.
- Επειδή, όμως, σταδιακά ενισχύθηκε η θέση των ενοικιαστών, η επόμενη κυβέρνηση Θεοτόκη (1906) καταθέτει νέο νομοσχέδιο, που πάλι στόχευε στον ουσιαστικό περιορισμό δικαιωμάτων των κολίγων.
- Εντούτοις, οι συμβιβαστικές, αυτές «λύσεις» απέτυχαν λόγω της έντασης του προβλήματος, που θα κορυφωθεί με τα δραματικά γεγονότα της εξέγερσης των αγροτών στο Κιλελέρ (1910).